

מבוא לתהליכים סטוכסטיים/ תרגיל 6

אנא שלחו את פתרוניתכם לכתובת shlomiru@gmail.com עד יום ד' 17.05.23 ב 15:30.
על צירוף האותיות stochem להופיע בנושא המכתב או בגוף המכתב שבו נשלח התרגיל.

שאלה 1

מבצעים סדרה אין סופית של הטלות ב"ת של קוביה שעל צד אחד שלו רשום 2 ועל חמישה צדדים שלה רשום 4. יהי S_n הסכום המצטבר ב n ההטלות הראשונות. יהי Z_n שארית החלוקה של S_n ב 3. נסתכל על שרשרת מרקוב $\{Z_n\}_{n=0}^{\infty}$ בעלת מרחב המצבים $\{0,1,2\}$.

- א. מצאו את מטריצת המעבר של השרשרת $\{Z_n\}_{n=0}^{\infty}$?
- ב. האם השרשרת הזאת היא פריקה ?
- ג. מהו המחזור של מצבי השרשרת ?
- ד. מצאו וקטור סטציונרי לשרשרת ?
- ה. האם הוקטור הזה הוא וקטור סטציונרי יחיד של השרשרת ?
- ו. הסיקו מהי ההסתברות הגבולית של המאורע ש S_n הוא כפולה שלמה של 3.
- ז. הסיקו מהי תוחלת זמן החזרה מהמצב שבו $(Z_n = 0)$ לעצמו.

שאלה 2

תהי $\{X_n\}_{n=0}^{\infty}$ שרשרת מרקוב שקבוצת מצביה היא A . נניח ש 0 הוא אחד ממצבי שרשרת זו. נניח שקיים הגבול $\lim_{n \rightarrow \infty} P_{0,j}^{(n)}$ עבור כל מצב $j \in A$.

א. האם יתכן שמתקיים $\sum_{j \in A} \lim_{n \rightarrow \infty} P_{0,j}^{(n)} < \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{j \in A} P_{0,j}^{(n)}$?

ב. האם יתכן שמתקיים $\sum_{j \in A} \lim_{n \rightarrow \infty} P_{0,j}^{(n)} = 0.5$?

אתם מוזמנים להתייעץ איתי, שלומי, בטלפון 058-5582931 שבעה ימים בשבוע.